

Ötven sor

Az idős vidéki doktor elhatározta, hogy élete összegyűjtött forintjaiból nagyapjának, a kiváló festőművésznek maradandó emléket állít. Rendbe hozatta az egykori nyaralót, összegyűjtötte a családnál levő képeket, a fellelt személyes tárgyakat, s úgy döntött, hogy szobrot is rendel egy általa nagyra becsült művésznél. (Fehér holló még ez, de nem példa nélküli való, a vásárhelyi Petőfi-szobor is magánmecenálás eredménye.) A szobrász mutatja a levelet, mely így kezdődik: „Hogy Önt milyen nehéz megtalálni eme kis országunkban!” A távolság jelképes, jobban utal

Korrekttség és kollegialitás

hiányosságára, mint a valóságos, topográfiai méretekre. Mert mint kiderült, a jeles festő idős unokája a nagy múltú művészvárosba küldte először — vagy fél esztendeje — kereső levelet, úgy tudván, ott él a szobrászművész. Amivel közben a szomszéd városba költöztek, a művésztelep vezetője felbontotta a levelet, s válaszolt: úgy tudja, Sz.-be költöztek, legjobban lenne, ha az ottani tanács művelődésügyi osztályán érdeklődne a cím után.

Nem akar az ember tippet adni, hisz oly szomorú tapasztalatok vannak a képzőművészeti versenypályák etikai lazaságairól, a „tétmeccsek” manipulációjáról, a kollegialitás elemei szabályainak és követelményeinek hiányosságairól, egyes zsűrizések adokkapokjairól. Példaként említhetném a telefonáló művészt, aki hírül adja —, s nyilván nyomtatásban is szívesen látná —, hogy külső országokban láthatók művei. Amikor rákérdezek, vannak-e még mellette mások is szűkebb pátriánkából, zavartan magyarázkodik, mire végül „kidiktálja” a katalógusból a vele egy városban élő pályatársak neveit.

Mindezek ellenére más segítség is elképzelhető lett volna, legegyszerűbb talán az új cím megírása, mivelhogy a múzeumok címlistája nem titkos. Még csak nem is „ellenfél” az illető, hiszen festő, s a leendő mecenás szobrászt keres. A történet még nem ért véget. A városi tanács művelődésügyi osztályától máig nem érkezett meg a kért cím, a televízió — a képernyőn látta az alkotót a megrendelő, ott is érdeklődött hát — szintén néma maradt. Véletlenül egy ismerőtől tudta meg a lakáscímét.

Eddig a történet — azahogy most kezdődhet majd igazán, a ma még talán szokatlan, de kétségtelenül becsülendő és példamutató akció, ha fogaskerekei közé nem szór homokot az irigység, a rosszindulat, a féltékenység. Mert ennek a kis sztorinak általánosabb tanulságai is vannak, túlmutatnak két ember — egy élete fennsíkján fontos döntést, kegyetles gesztust hozó ember és egy népszerű, elismert művész — kapcsolatának hosszúra nyúlt előéletén. Sokszor beszélünk mostanság erkölcsi értékzavarról, felbillent magatartásformákról, a közösségek lazuló, gyengülő értékéről és -ítélő szerepéről. Az erkölcsnek olyan összetevőiről, melyeket alapvetőnek tekintünk ugyan, de amelyek csorbát szenvedtek az utóbbi esztendő új, összetettebb viszonyai között. Ezért is húztam alá pirossal a Valóság egyik közeli számában *Vitányi Jván* írásának néhány sorát: „Apám felfogásában mindvégig a becsület állott középpontban, a tisztességnek és — ahogy ő mondta — a korrektégnek egy olyan fogalma”, amely az ember belső erkölcsi szilárdságát jelentette.

Tandi Lajos

Miskolczi Miklós amikor nem színlel

Óriási vitát kavart megjelentekor — négy éve — a könyv. Egyesek (ők voltak kevesebben) mennybe menesztették, mások első számú közellenségnek titulálták a szerzőt. De tény, most, évek múltán sem mondhatni, ráuntunk volna témájára. Ugyanis annak színpadi adaptációjához mohó kíváncsisággal fordulnak nézők száza, ezrei. A Radnóti Miklós Színpad vendégjátékát, a *Színlelni boldog szeretőt* több mint ezer szegedi nézte az Ifjúsági Házban, s hosszasan tapsolta a szerzőt (is), Miskolczi Miklóst, akivel a két előadás közt szünetben beszélgettünk.

— Gondolta-e, hogy könyvével így megmozgatja a magyar közvéleményt, a publicistákat. Egyáltalán milyen reakciókra számított?

— Meg kell mondjam, te le voltam kételyekkel, ambivalens érzelmekkel. Néha azt hittem abszolút közhelelyeket írok, semmi érdekeset, máskor meg vadonatújnak tűnt. Nem tudja az ember biztosan megítélni.

— Honnan jött az ötlet? — Személyes indítékok vezettek, no és az ember nyitott szemekkel, fülekkel él, sok mindent tapasztal. Nem lehet nem észrevenni a házasságon kívüli kapcsolatokat. Csak mindenki tabunak tekint. Az egész társadalomra jellemző a prudéria, ahogy ezt a jelenséget takargatja, titkolja. Lehet, mások nálamnál jobban meg

— Meglepető módon nem. A Magvető első szóra elfogadta, de az első lektorom elutasította. Elvált asszony volt. A másik rábólintott. Férfi volt, a kiadó igazgatója szintén férfi.

— Miért hangsúlyozza, hogy nő volt, aki elutasította? — Mert nem véletlen a szembenállásuk általában, de az is igaz, hogy csak viszonylagos. Például sokkal több nő olvasta a könyvet, mint férfi. Voltam olyan író-olvasó találkozóknál, ahol csak nők ültek velem szemben. Megfigyeltem, az előadásokon is több a nő.

— Mit jelent ez a diagnózis? — Az asszonyok kezdenek úgy viselkedni, mint a férfiak. Megteszik, tehetik már, ami évszázadokon át a férfi privilégiuma volt. Ugyhogyszerintem ma több sorozatos monogám kapcsolatban lehet leélni egy életet, de a konvenciók miatt még nem így élünk.

— Hogyan lett a könyvből színdarab, a szerzőből szem

— Nekem eszembe se jutott. Két éve a Radnóti-színpadosok részleteket mondtak az Angelika-presszó közönségének. Gyorsan híre ment, mindenünnen telefonáltak, bemutatnák, úgy ahogy van. Már a színházminicadik előadásnál tartunk. A darab tragikomikus hangneme munka közben, a próbákban alakult. Szocioszínháznak nevezném, amit mi csinálunk. En csak segítőkészséget tartani, továbbgondolásra inspirálni a nézőt. Az igazi szereplők a színészek: Somhegyi György és Tarján Györgyi.

— Mikorra várható a következő kötet?

— Ha a *Színlelni boldog hitvesre* gondol, az februárban kerül a könyvesboltokba. Még előtte megjelenik egy másik, *Mindenki mással csinálja* címmel. Ez publicisztikám, riportjaim gyűjteménye.

— Mint írta az *Élet és Irodalom*ban, most az idősök helyzetével foglalkozik.

— Mert törvényszerű kérdés és megkerülhetetlen, mi lesz velünk öregkorunkra. Sem a házasságok, sem a külső kapcsolatok nem válhatnak be, legalábbis jelenlegi kuszba értékrendünk szerint. Amerikában elindult egy mozgalom, mondhatni a házasság rehabilitációja jegyében. Hát ez is egy megoldás lenne... De én csak diagnosztizálok.

Mag Edit

Tájékoztató

(Folytatás a 3. oldalról.)

lése következtében válnak jogosultakká házastársi pótléokra.

Január 1-től minden családi pótlékot és gyermek után járó jövedelempótlékot fel kell emelni gyermekeként havi 40 Ft-tal. A népesedéspolitikai intézkedések keretében január 1-től ezen túlmenően felemelésre kerül a három- és többgyermekesek, a súlyosan fogyatékos,

az állami gondozásba vett gyermeket eltartó szülő (nevelőszülő), továbbá a kétgyermekes egyedülállók családi pótléka. Ez utóbbi intézkedés az említett körben a családi pótlékok összegeit eltérő mértékben érinti, ezért az áttekinthetőség érdekében a következőkben ismertetjük az 1985. január 1-től érvényes családi pótlék-összegeket.

A családi pótlék havi összege	gyermekenként	összesen
Egy gyermek után a gyermek hatéves koráig	410 Ft	410 Ft
Egy gyermek után egyedülállónak	710 Ft	710 Ft
Egy gyermek után, ha korábban a gyermek figyelembe vételével két gyermek után járt a családi pótlék	710 Ft	710 Ft
Két gyermek után	710 Ft	1420 Ft
Két gyermek után egyedülállónak	840 Ft	1680 Ft
Három gyermek után	840 Ft	2520 Ft
Négy gyermek után	840 Ft	3360 Ft
Öt gyermek után	840 Ft	4200 Ft
Hat gyermek után	840 Ft	5040 Ft
és minden további gyermek után	840 Ft	

1985. január 1-től egy, 6 évesnél fiatalabb gyermek után családi pótlékra nem jogosult szülő havi 240 Ft jövedelempótlékot kap.

A családi pótlék-emelések megszüntetik az öt- és többgyermekeseknél eddig alkalmazott degresszív családi pótlékot. A súlyosan fogyatékos, továbbá a nevelőszülőkhöz kihelyezett, állami gondozásba vett gyermek után a családi pótlék összege január 1-től 1040 Ft-ra emelkedik.

A felemelt családi pótlékot a szokásos időben, február első napjaiban folyósítják, a családi pótlékra jogosult nyugdíjasok pedig a felemelt összeget már a január havi nyugdíjikkal megkapják.

Január 1-től a gyermekgondozási segélyhez járó havi 360 Ft kiegészítés havi 80 Ft-tal emelkedik, így az első gyermek után 800 + 440, a második gyermek után 900 + 440, a harmadik és minden további gyermek után 1000 + 440 Ft gyermekgondozási segély jár.

1985. január 1-től változások történtek a táppénzrendszerben. Eszerint csak a nyugdíjjarulékkal csökkentett (nettó) kereseteket lehet figyelembe venni a táppénz kiszámításánál. A rendelkezés végrehajtása úgy történik, hogy a keresetekből a ténylegesen havonta levont nyugdíjjarulékot figyelembe kívül kell hagyni. A rendelkezés azokra vonatkozik, akik 1984. december 31-e után válnak keresőképtelenné. A folyamatosan táppénzben részesülők jogosultságuk megszűnéséig a korábbi rendelkezések alapján kapják a táppénzt. A táppénzhez járó havi 310 Ft ún. általános bérpótlékot továbbra is folyósítani kell. Az elmondottakat kell alkalmazni a terhességi-gyermekgondozási segély kiszámításánál is.

Azokat a betegeteket, akik 1984. december 31-e után kerülnek kórházba, a kórházi ápolás idejére — szemben az eddigivel — teljes táppénz illeti meg. Összhangban a táppénzt érintő rendelkezéssel 1985. január 1-től a terhességi-gyermekgondozási segélynek is teljes összege jár a kórházi ápolás tartamára.

Előnyösen változik a táppénz mértéke azoknál a betegeknek is, akik hosszabb időn át vannak táppénzes állományban. Azok esetében, akiknek a keresőképtelensége 1984. december 31-e után kezdődik, a keresőképtelenség 31. napjától 5 százalékkal, a 91. napjától újabb 5 százalékkal magasabb mértékű táppénz jár. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra, akiknek a táppénzt az elért keresetből függetlenül, meghatározott összegben, illetve meghatározott összeg alapulvételével állapítják meg, és azokra sem, akiknek a táppénzalapjából nyugdíjjarulékot levonni nem kell.

A pályakezdő fiatalok táppénzjogosultsága úgy módosul, hogy január 1-től kezdődően az aki 18. életévének a betöltése előtt válik keresőképtelenné, vagy iskolai tanulmányainak befejezését követő 180 napon belül biztosítottá válik és keresőképtelenségéig megszakítás nélkül biztosított akkor is 75 százalékos mértékű táppénzre jogosult, ha nincs kétévi megszakítás nélküli biztosítása.

A hosszabb megbetegedés esetére biztosított kedvezményre tekintettel a jövőben a jutalom után a táppénz az év végi részesedésre vonatkozó rendelkezések szerint jár, vagyis visszamenőlegesség nélkül a folyamatos keresőképtelenség 31. napjától.

1985. január 1-től kibővül a gyermekgondozási segélyre

jogosultak köre, ugyanis az egyetemes főiskolák nappali tagozatos hallgatói is jogosultak lesznek gyermekgondozási segélyre.

Rugalmasabbá válnak a gyermekgondozási segély általános jogosultsági szabályai, valamint a gyermekgondozási segély melletti munkavállalás szabályai.

1985. január 1-től módosul a gazdasági munkaközösségekben, ipari szakközpontban, főfoglalkozás mellett ún. kiegészítő tevékenységet folytató tagok társadalombiztosítási kötelezettsége. A havi 250 forint baleseti járulék helyett ugyanis elért jövedelmük 10 százalékát kell befizetniük társadalombiztosítási járulék címén, megpedig a vállalat-hoz, amely a hozzá befizetett összeget a társadalombiztosítási szervhez továbbítja.

1985. március 1-től új társadalombiztosítási ellátás a gyermekgondozási díj kerül bevezetésre. A díj bevezetésében a népesedéspolitikai célokkal egyezően a gyermeket vállaló családok fokozottabb támogatása jut kifejezésre.

A gyermekgondozási segélyre teljesen eltérő és annál jóval magasabb szintű ellátás, miután az egyéni keresethez, mértéke pedig a táppénz mértékéhez igazodik. A gyermekgondozási díjat — a gyermek egyéves koráig — a jelenleg gyermekgondozási segélyben részesülők, illetőleg arra jogosultak vehetik igénybe. A gyermekgondozási díjat igényelheti minden anya (egyedülálló apa), akinek a gyermeke 1985. március 1-én

első életévét még nem töltötte be, tehát az is, aki a szülési szabadság lejártá után visszament dolgozni és az is, aki gyermekgondozási segélyt vett igénybe. A díj bevezetése mellett a gyermekgondozási segély rendszere továbbra is megmarad. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a díj lejártá után a gyermekgondozási segély a gyermek hároméves (súlyosan fogyatékos gyermek esetében hatéves) koráig — a jogosultság ismételt elbírálása nélkül — igénybe vehető. Előfordulhat az is, hogy a gyermekgondozási segély összege több gyermek, vagy alacsony kereset esetén kedvezőbb a gyermekgondozási díjnál. Ezért a gyermekgondozási díj és a gyermekgondozási segély között a jogosult választhat.

A gyermekgondozási díj napi összege nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (1985.

ben a 2250 Ft-nak) a harmincad részénél és nem lehet több annak kétszeresénél. Így 1985-ben a napi összeg 75 Ft-nál kevesebb és 150 Ft-nál több nem lehet.

1985. szeptember 1-től felémelésre kerül az anyasági segély összege, 2500 Ft-ról 4000 Ft-ra. Ugyancsak ez időponttól négy héttel meghosszabbodik a szülési szabadság ideje, amely így 20 hét helyett 24 hét lesz. Eből 4 hetet a szülés várható időpontja előtt kell kiadni, illetve igénybe venni. Ennek megfelelően a terhességi-gyermekgondozási segély folyósításának az ideje is meghosszabbodik.

1985. szeptember 1-től a beteg gyermek ápolása címén igénybe vehető táppénzes idő lényegesen meghosszabbodik és a jogosultság kiterjed a gyermek 10 éves koráig. A változás lényege a következő:

a) egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek ápolása címén az eddigi 60 nappal szemben a jogosultság évenként és gyermekenként 84 napra emelkedik (a gyermek egyéves koráig továbbra is korlátozás nélkül jár a gyermekápolási táppénz),

b) a háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek után a gyermekápolási táppénz az eddigi harminc nappal szemben 42 napra, egyedülálló esetében pedig 84 naptári napra változik,

c) a hatévesnél idősebb, de 10 évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként 14, egyedülálló esetében pedig 28 naptári napon át jár a táppénz.

Új vonás a gyermekápolási táppénz rendszerében, hogy az egy-egy évről járó, de fel nem használt napok a következő évre átvihetők. A gyermekápolási táppénznel év alatt továbbra is a gyermek egyik születésnapjától a következő születésnapjáig eltelt időtartamot kell érteni.

További módosulást jelent, hogy a gyermekápolási táppénzt 1985. szeptember 1-ét követően a gyermek betegsége esetén a gyermek egyéves kora után minden külön eljárás nélkül bármelyik szülő igénybe veheti. Ha a választási joggal élve az apa veszi igénybe, a megkötés csupán annyi, hogy részére a gyermekápolási táppénzt továbbra is az anya munkahelyén számfejtik és fizetik ki. (MTI)

A szegedi közlekedési tarifák változásai

A szegedi tömegközlekedési tarifák változásáról a Szegedi Közlekedési Vállalat és a 10-es Volán igazgatótól, *Gazdag László*tól és *dr. Kardos Jánostól* kaptunk tájékoztatást. Mindketten nyomatékosan hangsúlyozták, hogy sem a diákok, sem a nyugdíjasok bérleteinek ára nem változik. Az olvasóinkat nyilván érdekli új szegedi tömegközlekedési tarifák a következők. (Az új tarifák után zárójelben közöljük a régi, a február 1-e előtti árat.)

A villamosokon a vonaljegy ára két (egy) forint; az arcképes öszvonalas havi bérlet 45 (25); az arckép nélküli öszvonalasé 135 (75) forint. A trolibuszokon és a trolipótló járatokon a vonaljegy 4 (2), az arcképes öszvonalas havi bérlet 70 (40),

az arckép nélküli 210 (120) forintba kerül.

A Volán-buszokon a vonaljegy 4 (kettő), az egyvonalas havi bérlet 80 (50), öszvonalas havi bérlet 130 (80) forintba kerül. Az arcképes, negyedévre szóló öszvonalas bérlet ára 390 (240) forint lesz.

A különböző járművekre érvényes kombinált bérletek új árai a következők: a villamosra és trolira érvényes arcképes bérlet 100 (60), az arckép nélküli 300 (180) forintba, a villamosra, trolira, autóbuszra érvényes arcképes havi bérlet ára 160 (100), a negyedévi 480 (300) forintba kerül.

(A bérletvásárlásokkal, illetve cserékkel kapcsolatos tudnivalókat lapunkban a napokban ismertetjük.)